

Pasient (PAS): _____ Testleder (TL): _____ Dato: _____

Screeningstesten KT-NR3 brukes til kognitiv utredning og forløpskontroll ved demens, hjerneslag og andre sykdommer som påvirker kognitiv funksjon, og for å vurdere behandlingseffekt, kognitiv egnethet for bilkjøring o.l. Testen kan avdekke svikt både i semantisk hukommelse (kunnskap om hvilke tall som er på en klokke og deres plassering), rom-, retnings- og tidsorienteringsevne, visuell persepsjon, visuell oppmerksomhet (visuell neglekt m.m.) og eksekutiv funksjon (evne til abstrakt tenkning, organisering og planmessig utførelse). Bruk av KT-NR3 forutsetter at PAS kunne klokken *før* sykdom. Testresultat kan påvirkes negativt av svekket syn og/eller hørsel, dårlig dagsform, lav oppgaveinnsats, afasi, dyskalkuli, tremor, smerter, nedsatt førlighet, utførelse med ikke-dominant hånd, høy alder og lav utdanning. Skåre og kvalitativ utførelse kan over tid endre seg ved flere sykdomstilstander: av og til med bedre skåre og utførelse (eller bedre kvalitativ utførelse, men lik skåre), som ved behandling av depresjon eller delirium, ev. dårligere, som ved progredierende demens.

Utfør testing en-til-en uten pårørende til stede. Sørg for at PAS ikke kan se på noen klokker ved utførelse. PAS får ikke rotere testarket ved tallinnsettelse (hold på testarket om nødvendig). Les **uthevet** tekst høyt, langsomt og tydelig. Gjenta instruksjon ved behov.

1. Legg blyant, viskelær og testarket med ferdig sirkel på bordet foran PAS (ha flere testark tilgjengelig for ev. umiddelbar retest).

Si: **Tenk deg at denne sirkelen forestiller en klokke. Uten å se på en annen klokke, sett inn alle timetallene der de skal være slik som på en vanlig klokke. Gjør det så nøyaktig som mulig.** Sørg for at PAS ved behov bruker briller/hørselshjelpemidler.

PAS kan på eget initiativ markere senter av sirkelen, men det er ikke tillatt at TL gjør dette. Setter PAS kun inn noen tall (f.eks. 3, 6, 9, 12), gjenta instruksjon og legg vekt på ordene *alle timetallene* og *vanlig*. Små markeringsstreker, der tall skal stå, godtas så lenge alle tall også er med. Tegnes «stoppeklokke» (tall 1–60 eller kun 15, 30, 45, 60) eller settes hjelpestreker gjennom klokken (så den deles i sektorer), skal TL stoppe dette. Start med nytt testark. Gjenta instruksjon og legg vekt på ordet *vanlig*. Presiser ved behov at sektorinndeling ikke er tillatt. Deles på nytt klokken inn i sektorer eller tegnes nok en «stoppeklokke», la PAS fullføre testen og notér hvorfor utførelse ikke er godkjent.

2. Etter at PAS har satt inn tall (uavhengig av om tall er feilplassert/gjentatt/utelatt tross gjentatt instruksjon), si: **Tegn nå inn viserne slik at klokken er nøyaktig ti over elleve.** Bruk alltid klokkeslettet ti over elleve.

Er PAS misfornøyd med utførelse, be PAS korrigerer. Vil PAS endre mye, bruk nytt testark. Skår beste forsøk. Er TL i tvil om utførelse er godkjent eller valid/gyldig (ved misoppfattet instruksjon, slurv, lav oppgaveinnsats, i grenseområdet godkjent/ikke godkjent o.l.), utfør testen på nytt testark.

• Ved rett klokkeslett (minuttviser +/- ≤ 1 min fra ti over elleve og timeviser i området rett før 11 til nærmere 11 enn 12) og omtrent like lange visere. si: Viserne er like lange. Hvilken skal være lang, hvilken skal være kort? 5 poeng om korrekt, 4 poeng ved ombyttede visere.

• Ved rett klokkeslett og tall 12–23/13–24 eller tall 1–12 i snudd rekkefølge, bruk nytt testark og si: Sett inn tall på nytt. Jeg vil nå at du kun setter inn de timetallene som er på en helt vanlig klokke, der de skal være. Etter at tall er satt inn, si: **Tegn nå inn viserne slik at klokken er nøyaktig ti over elleve.** Settes visere riktig, men igjen kun tall 12–23/13–24 eller 1–12 i snudd rekkefølge, gi 3 poeng. Settes derimot nå visere og alle tall 1–12 eller 1–24 (1–12 og 13–24 i doble tallsett) på rett plass, gi 5 poeng.

• Klokkeslett: 4 poeng ved små plasseringsfeil av visere, dvs. minuttviser > +/- 1 min og < +/- 4 min fra rett klokkeslett, ev. timeviser nærmere 12 enn 11, eller nærmere 11 enn 10. 3 poeng ved minuttviser feilplassert ≥ +/- 4 min fra rett klokkeslett, ev. timeviser ≥ 12, eller nærmere 10 enn 11.

• Innbyrdes avstand mellom startpunkt visere eller avstand mellom startpunkt visere og senter: 5 poeng ved rett klokkeslett når innbyrdes avstand mellom startpunkt for visere er ≤ 1 cm fra hverandre og til senter av sirkel. 4 poeng ved rett klokkeslett når visere starter > 1 cm og ≤ 2 cm fra hverandre eller fra senter av sirkel. 3 poeng ved rett klokkeslett når visere starter > 2 cm fra hverandre eller fra senter av sirkel.

Antall poeng bestemmes av den utførelsesfeilen som gir lavest poengskåre (se skåringstabell og retningsgivende illustrasjonsark) med ett unntak: Dersom *begge* visere er riktig plassert mot korrekt plasserte tall 11 og 2 (eller 23 og 14), gi 3 poeng (og *ikke* lavere skåre) selv om tall er gjentatt, stokket om på og/eller utelatt tross gjentatt instruksjon. Flere utførelsesfeil på poengnivået som gir *lavest* poengskåre reduserer ikke skåren ytterligere. Ikke godkjent klokke (0–3 poeng) indikerer mulig kognitiv svikt som må undersøkes grundigere. Godkjent klokke (4 og 5 poeng) utelukker ikke kognitiv svikt dersom PAS brukte svært lang tid, viste stor usikkerhet eller annet påfallende ved utførelse. Journalføring av utførelse (ingen visere, tall kun i halve sirkelen o.l.) i tillegg til skåre er derfor klinisk mer informativt enn bare poeng eller oppsummeringer som «patologisk klokketest».

Skåring KT-NR3. Godkjent klokke: 4 og 5 poeng. Behov for umiddelbar retest: Nei Ja → Forsøk nr. av

5	☐	Alle tall (1–12, I–XII eller doble tallsett 1–24: 1–12 og 13–24) på rett plass enten innenfor, på eller utenfor sirkel og korrekt plasserte visere
4	☐	Alle tall i rekkefølge, men feilplassert og/eller små plasseringsfeil visere, ombyttede visere, tall både innenfor, på og/eller utenfor sirkel
3	☐	Alle tall i rekkefølge, men stor plasseringsfeil viser(e). Visere riktig, men tall 12–23/13–24 eller 1–12 i snudd rekkefølge også etter retest
2	☐	Alle tall i rekkefølge, men kun én viser eller mer enn to visere. Viser(e) med, men tall 1–24 etter hverandre i én sirkel, også etter retest
1	☐	Visere feil og tall gjentatt, stokket om på og/eller utelatt tross gjentatt instruksjon, tall over 24, tall kun i halve sirkelen og/eller ingen visere
0	☐	Ikke noen tall skrevet med siffer innenfor, på eller utenfor sirkel. Intet skrevet eller kun bokstaver, tallord, markeringsstreker eller symboler

20.04.2018 Design: Kåitka Othér

Ved vansker på KT-NR3 kan videre testing gi diagnostisk og klinisk relevant informasjon om utførelse primært skyldes eksekutiv eller visuo-spatial svikt, eller om PAS ikke kan klokken (mange PAS kan lese klokken korrekt, selv om de ikke klarer å tegne eller kopiere en klokke). Ved primært eksekutiv svikt er fri utførelse (PAS skal på egen hånd sette inn tall uten å kunne se på en klokke) redusert, kopiering ofte bedre. Ved hovedsakelig visuospatial svikt er kopiering ofte like redusert som fri utførelse.

Klokkekopieringstest: Ble tall satt inn feil/manglet på KT-NR3, legg ark A foran PAS. Si: **Sett inn alle disse tallene** (pek på tallene i øvre sirkel) **på samme sted i denne sirkelen** (pek på nedre sirkel). Etter at tall er satt inn, si: **Tegn nå inn viserne slik at klokken er nøyaktig ti over elleve.**

Viserplassingstest: Ble tall satt inn feil på ark A, legg ark B foran PAS. Si: **Her er alle tallene. Tegn nå inn viserne slik at klokken er nøyaktig ti over elleve.** Ark B kan også brukes for å kartlegge viserplassing for mindre krevende (klokken tre) eller mer utfordrende klokkeslett (ti over halv fire).

Klokkelesningstest (KLT-NR): Be PAS for hver av de 12 klokkene si hvor mye klokken er, se testskjema KLT-NR for administrasjon og skåring. KLT-NR stiller færre eksekutive krav enn KT-NR3 og ingen visuokonstruktive krav, kun visuoperseptuelle (evne til å tolke det man ser).

